

INDBERETNINGSSKEMA TIL UDVIKLINGSSTRATEGIEN I RAMMEAFTALE 2016

FRIST FOR FREMSENDELSE AF BESVARELSE:	Senest mandag den 16.marts 2015
BESVARELSEN SENDES TIL:	Sekretariat for rammeaftaler
	E-mail: rammeaftalesekretariat@aalborg.dk
NB:	Besvarelser bedes fremsendt: <ul style="list-style-type: none"> • i word-format • som én samlet besvarelse fra Region Nordjylland.
SPØRGSMÅL TIL BESVARELSEN KAN RETTES TIL :	Sekretariat for rammeaftaler
	Thomas Gajhede Haugaard 99 31 15 74 eller tgh@aalborg.dk
	Lone Boelt Møller 99 31 15 75 eller lbn@aalborg.dk

BESVARELSEN ER FORETAGET AF:

Region Nordjylland

ANGIV KONTAKTPERSON(ER) OG KONTAKTOPLYSNINGER (I BOKSEN NEDENFOR)

Lene B. Hooge, e-mail: lbho@rn.dk, tlf. 97 64 82 98.

VEJLEDNING

OPBYGNING AF INDBERETNINGSDOKUMENTET

- **Indberetningsdokumentet består af 2 dele og 2 bilag, henholdsvis:**

Del 1: "Fri-tekst" vedr. driftsherreindmeldinger.

Del 2: "Fri-tekst" vedr. driftsherre oplevelser af tendenser og bevægelser.

Bilag 1: Oversigt over målgruppedefinitioner

Bilag 2: Oversigt over lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger.

- Det anbefales at danne sig et overblik over hver af de 2 dele og indholdet af de to bilag før besvarelsen påbegyndes.
- Det anbefales at læse de vejledende bemærkninger, der indleder hver del før spørgsmålene besvares.

1. DRIFTSHERREINDMELDINGER

VEJLEDENDE BEMÆRKNINGER

- Herunder bedes Region Nordjylland som driftsherrer for rammeaftaletilbud indmelde permanente ændringer i forhold til kapacitet, ydelser og fagligt indhold m.v.
- Bemærk, at der ikke er begrænsninger i antal anslag i felterne.

Navn på tilbud:

Center for Døvblindhed og Høretab – Undervisningsafdelingen.

Målgruppe:

- Børn med høretab og yderligere funktionsnedsættelser
- Børn med høretab
- Børn med døvblindhed

Ydelser:

Undervisningsindsats efter lov om folkeskolen §20 stk.3.

Beskrivelse af forslag:

Der har været en nedgang i antallet af børn med høretab, der anvender Undervisningsafdelingen. Baggrunden er, at børn med høretab samt børn med høretab og yderligere funktionsnedsættelser i øget omfang bliver inkluderet i andre undervisningstilbud på grund af Cochlear Implant operationer (CI-operationer).

For døvblinde børn har der ligeledes været en nedgang i efterspørgslen på pladser. Der har været en stabil tilgang, som imidlertid ikke har kunnet opveje en ekstraordinær stor afgang af børn, som på grund af deres alder, er overgået til ungdomsuddannelse.

På den baggrund foretages der følgende tilpasninger med virkning fra 2016:

- Kapaciteten til børn med høretab og yderligere funktionsnedsættelser tilpasses fra 12 til 6 pladser
- Kapaciteten til børn med høretab tilpasses fra 4 til 3 pladser
- Kapaciteten til børn med døvblindhed tilpasses fra 11 til 6 pladser

Økonomiske konsekvenser ved forslaget:

For Undervisningsafdelingens ydelse for børn med høretab og døvblindhed kan tilpasningen gennemføres således, at taksterne fastholdes på det nuværende niveau.

For børn med høretab og yderligere funktionsnedsættelser er det nødvendigt at gennemføre en takststigning på 25 % for at fastholde faglige og økonomiske bæredygtighed samt for at kunne imødekomme lovgivningens krav på området.

Det vurderes, at ydelserne fortsat kan varetages fagligt og økonomisk bæredygtigt efter tilpasningen i 2016. Dette kan lade sig gøre, idet der er foretaget en organisatorisk sammenlægning af de to undervisningstilbud på høretabs- og døvblindeområdet.

Grundet CI-operationer og øget inklusion i andre undervisningstilbud forventes der ikke yderligere tilgang af børn med høretab uden yderligere funktionsnedsættelser til Undervisningsafdelingen efter 2014. Ydelsen til børn med høretab forventes derfor på sigt at blive udfaset.

Navn på tilbud:

Center for Døvblindhed og Høretab – Bøgehuset.

Målgruppe:

Døvblindfødte børn.

Ydelse:

Døgntilbud efter lov om social service § 67, stk. 2.

Beskrivelse af forslag:

På Bøgehuset har der været en faldende udnyttelse af kapaciteten på grund af en ekstraordinær stor afgang af børn, som er overgået til voksenområdet på Center for Døvblindhed og Høretab. Bøgehuset tilpasses derfor fra 10 døgnpladser i 2015 til 8 døgnpladser i 2016.

Økonomiske konsekvenser ved forslaget:

Tilpasningen kan gennemføres således, at taksterne fastholdes på det nuværende niveau.

Navn på tilbud:

Center for Døvblindhed og Høretab – Planehuset.

Målgruppe:

Børn med høretab og yderligere funktionsnedsættelser.

Ydelse:

Døgnaflastningstilbud efter lov om social service § 67, stk. 2.

Beskrivelse af forslag:

Som følge af CI-operationer har der været en nedgang i antallet af børn, der anvender undervisningsydelsen for børn med høretab og yderligere funktionsnedsættelser. Idet der er et sammenfald mellem de børn der anvender Undervisningsydelsen og Planehuset har der ligeledes været en nedgang i udnyttelsen af Planehuset. På den baggrund tilpasses Planehuset fra 1.140 aflastningsdøgn i 2015 til 800 aflastningsdøgn i 2016 (svarer til en tilpasning fra 8 døgnpladser til 5 døgnpladser).

Økonomiske konsekvenser ved forslaget:

Tilpasningen kan gennemføres således, at taksterne fastholdes på det nuværende niveau.

Navn på tilbud:

Center for Døvblindhed og Høretab – Aktiviets- og samværstilbuddet.

Målgruppe:

Døvblinde voksne, som bor på døgntilbud på Center for Døvblindhed og Høretab.

Ydelse:

Aktivitets- og samværstilbud efter lov om social service § 104.

Beskrivelse af forslag:

Aktivitets- og samværstilbuddet har i 2015 en kapacitet på 31 pladser. Som følge af stigende efterspørgsel på døgnpladser til voksne forventes der i 2016 en samlet efterspørgsel på 43 pladser, mens der i 2017 forventes at være efterspørgsel på 48 pladser. Kapaciteten udvides derfor fra 31 pladser i 2015 til 43 pladser i 2016 med forventet udvidelse til 48 pladser i 2017. Samtidigt foretages der en udvidelse af de fysiske rammer, således at tilbuddet kan rumme det øgede antal brugere.

Økonomiske konsekvenser ved forslaget:

Kapacitetsudvidelsen kan gennemføres således, at taksterne fastholdes på det nuværende niveau.

2. "FRI-TEKST" VEDR. DRIFTSHERRES OPLEVELSER AF TENDENSER OG BEVÆGELSER

VEJLEDENDE BEMÆRKNINGER

- Driftsherres uddybende beskrivelse af tendenser og bevægelser på området i nedstående fritekstfelter giver et billede af, om der er behov for ændringer i udbuddet af tilbud og ydelser samt et indblik i årsagerne hertil.
- Bemærk, at der ikke er begrænsninger i antal anslag i "fri-tekst" felterne.

- **Oplever Region Nordjylland som driftsherrer for rammeaftaletilbud bevægelser, der kan have betydning for det fælleskommunale samarbejde på det specialiserede socialområde?** (skriv hvilke i boksen nedenfor)

Center for Døvblindhed og Høretab - Undervisningsafdelingen

Center for Døvblindhed og Høretab tilbyder dag-, døgn-, undervisnings-, aktivitets- og samværstilbud til børn, unge og voksne med høretab eller medfødt døvblindhed. Under henvisning til ovenstående driftsherrerindmeldinger er der udsigt til ændringer i anvendelsen af Undervisningsafdelingen, hvorfor Region Nordjylland gennemfører en række tilpasninger på afdelingen.

Det er ikke muligt at nedjustere undervisningsafdelingens kapacitet yderligere, hvis den faglige og økonomiske bæredygtighed i tilbuddet skal opretholdes. Hvis efterspørgslen falder endnu mere, er der derfor behov for, at kommunerne i Nordjylland tager stilling til, hvordan undervisningstilbuddet til målgrupperne fremadrettet kan sikres.

Der udarbejdes i regi af Socialstyrelsen faglige forløbsbeskrivelser for indsatsen på specialundervisningsområdet til døve børn og unge med CI i alderen 0-17 år. Arbejdet forventes offentliggjort i begyndelsen af 2. kvartal 2015. Regionen anbefaler, at der tages afsæt i dette arbejde i den videre dialog om udfordringerne på området og i forbindelse med drøftelserne af den fremtidige opgavevaretagelse i forhold til denne gruppe af børn og unge.

Center for Døvblindhed og Høretab er en central aktør i forhold til at sikre og udvikle tegnsprogsmiljøet i Danmark og varetager undervisning baseret på visuel kommunikation og tegnsprog til børn, for hvem CI-operationen ikke medfører den forventede sproglige udvikling eller ikke er en fysisk mulighed. Derudover spiller tilbuddet en afgørende rolle som undervisnings- og uddannelsessted for gruppen af unge og voksne døve. Dette sker bl.a. i kraft af, at tilbuddet over en årrække har opbygget Danmarks største tegnsproglige undervisningstilbud til voksne tegnsprogsbrugere. I en situation hvor antallet af brugere af tegnsprog er faldende på landsplan er det afgørende at tegnsprogsmiljøet omkring Center for Døvblindhed og Høretab indtænkes og bevares, som et væsentligt element i de fremtidige løsninger.

Regionen anbefaler derfor, at der er en opmærksomhed på den samlede udvikling i efterspørgslen på undervisningsområdet med særligt fokus på børneskoletilbuddet (efter folkeskoleloven).

- **Oplever Region Nordjylland som driftsherrer for rammeaftaletilbud, at der er særlige problemstillinger med hhv. venteliste eller tomme pladser? (hvis ja, angiv hvilke i boksen nedenfor)**

Venteliste

Forsorgshjemsområdet

Region Nordjylland driver forsorgshjemmet, Boformen Aas. Tilbuddet har ialt 15 pladser. Antallet af borgere, der er blevet afvist, har i perioden 2011-2014 været på ca. 200 om året. Langt hovedparten af afvisningerne skyldes mangel på pladser. Et mindre antal af borgere afvises, fordi de ikke tilhører målgruppen, eksempelvis unge under 18 år, borgere med massive plejebehov eller borgere med mindre komplekse behov og vanskeligheder

Det bemærkes, at det angivne antal af afvisninger skal tages med et vist forbehold, da der eksempelvis kan være gengangere i opgørelsen, hvor det er den samme person, der bliver afvist på såkaldte flere, forskellige henvendere (henvendelse ved læge, sagsbehandler og borgeren selv). Tilsvarende er der ofte tilfælde, hvor der kan være usikkerhed om der er tale om en reel forespørgsel om optagelse eller blot en afklaring i forhold til, om der er plads på tilbuddet.

Den gennemsnitlige opholdstid er blevet forlænget i forhold til tidligere, hvor borgerne typisk var indskrevet et par uger ad gangen. I dag er opholdene oftest på flere måneder, når der er tale om målgruppen af borgere med de mest komplekse behov. Dette skyldes dels ændringer i kompleksiteten i forhold til borgernes vanskeligheder, men opholdene forlænges også, fordi det ikke er muligt at henvise til andre egnede bo- eller behandlingstilbud. Dette gælder særligt i forhold til gruppen af ældre borgere.

Tomme pladser

Specialbørnehjemmene

Specialbørnehjemmene er et tilbud til børn og unge med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Tilbuddet er organiseret som en enhedsorganisation med 6 afdelinger med i alt 39 pladser, der ligger geografisk spredt i den nordjyske region.

Region Nordjylland kan konstatere at der stadig er et fald i efterspørgslen på pladser til tilbuddet. Region Nordjylland er i gang med at undersøge baggrunden for ændringerne i anvendelsen med henblik på en vurdering af, om der er tale om en midlertidig nedgang i efterspørgslen eller ændringerne er af mere permanent karakter.

- **Oplever Region Nordjylland ændrede strategier eller tendenser hos kommuner i andre regioner, og i tilfælde heraf Regionens vurdering af konsekvenserne heraf? (skriv hvilke i boksen nedenfor)**

Ingen bemærkninger.

ØVRIGE BEMÆRKNINGER

Øget fokus på kontinuitet og sammenhængende forløb for børn og unge anbragt på sikrede institutioner

Under henvisning til Udviklingsstrategi 2015 har det kommunale koordinationsforum udarbejdet principper som grundlag for den tværgående koordination af de sikrede institution. Forummet har således påpeget, at "det gode samarbejde mellem kommuner og de sikrede institutioner om den enkelte unge skal bevares og udvikles. Idet de unge i gennemsnit kun opholder sig 55 dage på en sikret institution, er det væsentligt at have fokus på "den gode overgang".

Regionen driver Den Sikrede Institution Kompasset i Brønderslev. Målgruppen er børn og unge, der enten har begået eller er sigtet for kriminelle handlinger, eller hvor det på grund af den unges farlighed, eller vanskeligheder med at fastholde den unge, er absolut påkrævet, at den unge får ophold på sikret institution. Der er tale om et helhedstilbud der inkluderer døgnbehandling, skole, værkstedsaktiviteter og fritidstilbud.

Regionen anbefaler, at der formuleres fælles strategier med henblik på at sikre sammenhængende og kvalificerede forløb for de

børn/unge, der har haft ophold på Den Sikrede Institution Kompasset.

Fælles for gruppen af børn og unge som har ophold på en sikret institution er, at de oftest har haft et forudgående forløb med kontakt til de sociale myndigheder inden anbringelsen, og at der efter opholdet på den sikrede institution forsat vil være et behov for en indsats, der griber relevant ind i barnets/den unges hverdag og videre liv.

Opholdet på den sikrede institution kan i mange situationer give anledning til en kontakt med den unge, som hidtil ikke har været muligt at opnå gennem andre foranstaltninger. Det er i sådanne tilfælde helt centralt, at denne mulighed udnyttes, og at der bygges videre på den gode udvikling, når barnet/den unge udskrives fra institutionen. En forudsætning for at dette kan lykkes er, at der etableres sammenhængende indsatser, der understøtter den igangsatte udvikling.

Vurderingen er, at dette vil styrke muligheden for at etablere vellykkede videre forløb for barnet/den unge efter endt ophold på den sikrede institution og samtidigt være ressourcebesparende for den enkelte kommune.

Der er forskellige løsningsmuligheder, der kan bidrage til at understøtte og styrke kontinuiteten og en sammenhængende indsats. Regionen anbefaler, at disse muligheder beskrives og vurderes.

BILAG 1: MÅLGRUPPEDEFINITION I RAMMEAFTALE 2016

Målgruppedefinition med afsæt i Socialstyrelsen målgruppekategorisering

Overordnet målgruppe, der indgår i rammeaftalen	Eksempler
Fysisk funktionsnedsættelse	<ul style="list-style-type: none"> • Døvblindhed (medfødt og erhvervet) • Hørenerdsættelse • Kommunikationsnedsættelse • Mobilitetsnedsættelse • Synsnedsættelse • Anden fysisk funktionsnedsættelse.
Hjerneskode	<ul style="list-style-type: none"> • Medfødt • Erhvervet.
Udviklingsforstyrrelser	<ul style="list-style-type: none"> • Autismespektrum • Opmærksomhedsforstyrrelse • Udviklingsforstyrrelse af sansemotoriske færdigheder • Udviklingsforstyrrelse af skolefærdigheder • Udviklingsforstyrrelse af tale og sprog • Anden udviklingsforstyrrelse.
Udviklingshæmning	<ul style="list-style-type: none"> • Downs syndrom • Anden udviklingshæmning.
Anden intellektuel/kognitiv forstyrrelse	<ul style="list-style-type: none"> • Demens • Anden intellektuel/kognitiv forstyrrelse.
Psykiske vanskeligheder - herunder sindslidelse	<ul style="list-style-type: none"> • Angst • Depression • Forandre virkelighedsopfattelse • Personlighedsforstyrrelse • Spiseforstyrrelse • Stressbelastning • Tilknytningsforstyrrelse • Anden sindslidelse.
Multiple funktionsnedsættelser	<ul style="list-style-type: none"> • Borgere uden talesprog med flerhed af svære fysiske og psykiske funktionsnedsættelser.
Sjældent forekommende funktionsnedsættelser	<ul style="list-style-type: none"> • Sjældne, alvorlige og kroniske diagnoser/syndromer, som under 1000 borgere i Danmark lider af.
Hjemløshed	<ul style="list-style-type: none"> • Husvilde • Funktionelt hjemløse.
Misbrug	<ul style="list-style-type: none"> • Alkoholmisbrug • Stofmisbrug.
Overgreb	<ul style="list-style-type: none"> • Overgreb i nære relationer • Seksuelt overgreb • Voldeligt overgreb • Ærerelateret konflikt • Andet overgreb.
Øvrige svære sociale problemer	<ul style="list-style-type: none"> • Indadreagerende adfærd • Kriminalitet • Omsorgssvigt • Prostitution • Seksuel krænkende adfærd • Selvmordstanker eller - forsøg • Selvskadende adfærd • Social isolation • Udadreagerende adfærd • Andet socialt problem.

BILAG 2: OVERSIGT OVER LANDS- OG LANDSELSDÆKKENDE TILBUD OG SIKREDE AFDELINGER

Landsdækkende tilbud

Tilbud	Målgruppe	Driftsherre (kommune/region)
Kofoedsminde	Voksne udviklingshæmmede, som har en dom eller er idømt en foranstaltning på åbne eller sikrede afsnit.	Region Sjælland
Center for Døvblindhed og Høretab	Døvblinde børn og unge.	Region Nordjylland
Synscenter Refsnæs, Synscenter Refsnæs/Rådgivning	Blinde børn og unge.	Region Sjælland
Instituttet for Blinde og Svagsynede	Unge og voksne blinde og svagsynede.	Københavns Kommune
CFD (Center for Døve)	Unge og voksne med høretab.	Selvejende institution med overenskomst med Gladsaxe Kommune
Børneskolen på Kolonien Filadelfia	Børn med epilepsi.	Selvejende institution med overenskomst med Region Sjælland

Landsdelsdækkende tilbud med relevans for Nordjylland

Tilbud	Målgruppe	Driftsherre (kommune/region)
Center for Døvblindhed og Høretab	Døve og hørehæmmede børn og unge.	Region Nordjylland

Sikrede afdelinger

Tilbud	Driftsherre (kommune/region)
Kompasset	Region Nordjylland
Koglen	Region Midtjylland
Grenen	Region Midtjylland
Egely	Region Syddanmark
Bakkegården	Region Sjælland
Stevnsfortet	Region Sjælland
Sølager	Region Hovedstaden
Sønderbro	Københavns Kommune